

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 14 0 У 002605 16 Увп
Бањалука, 23.07.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше, предсједника вијећа, Душка Бојовића и Едине Чупељић, чланова вијећа, уз учешће Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби Б.С. из К., Р.С. (у даљем тексту: тужилац), против туженог Фонда ... (у даљем тексту: тужени), ради поништења рјешења број ... од 30.09.2014. године, у предмету преплате новчаног примања из пензијског и инвалидског осигурања, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 14 0 У 002605 14 У од 30.01.2015. године, у нејавној сједници одржаној дана 23.07.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је одбијена тужба против оспореног акта, којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца изјављена против рјешења Филијале И.С. (у даљем тексту: Филијала И.С.) број РП-96-108/13 од 18.11.2013. године, а којим је утврђена преплата новчаног примања из пензијског и инвалидског осигурања настала у периоду од 23.08.2001. до 31.07.2013. године у укупном износу од 18.876,64 КМ, те тужилац обавезан да врати туженом Фонду наведени износ, обуставом 33,33 % (235,27 КМ) од прве наредне пензије, све док се не намири преплаћени износ.

У образложењу пресуде је наведено да је тужени правилно оцијенио да је првостепено рјешење (које чини правно јединство са оспореним актом) донесено на основу коначног и правоснажног рјешења од 17.07.2013. године, којим је у провођењу пресуде Врховног суда Републике Српске број 14 0 У 000511 12 Увп 2 од 03.10.2012. године тужиоцу признато право на исплату старосне пензије почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ, са одговарајућим увећањима (према диспозитиву тог рјешења) тако да од 01.01.2012. године пензија износи 671,19 КМ мјесечно, која се усклађује са 1,6% и почев од 01.01.2013. године износи 681,93 КМ, а исплата ће се вршити од 23.08.2001. године, што је образложено јасним и разумљивим разлозима и детаљним рачунским приказом о обрачунатој разлици у исплаћеним износима, које је тужилац дужан да врати туженом Фонду, сходно чему је тужени правилно примјенио материјално право, конкретно одредбу члана 161. тачка в) Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник Републике Српске“ број 134/11, 81/13. и 103/15, у даљем тескту: Закон о ПИО), према којој лице коме је на терет Фонда извршена исплата, на коју није имало право по закону, је обавезно да врати Фонду примљени износ ако је примило новчани износ већи од износа који му припада по закону. Како у конкретном случају припадајући износ по рјешењу од 17.07.2013. године, за период од 01.01.2007. до 31.01.2009. године за који тужиоцу није вршена исплата пензије, износи 13.011,84 КМ,

на који износ је додата пензија за мјесец јули 2013. године која је тужиоцу исплаћена од 681,93 КМ, што укупно износи 13.693,77 КМ, па да му је приликом исплате пензије за тај мјесец исплаћен укупан износ од 32.570,41 КМ, што он не спори, који износ је већи од припадајућег износа за 18.876,64 КМ (32.570,41-13.693,77), произилази да је тужилац обавезан да тај износ врати туженом Фонду.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија њену законитост, у смислу одредбе члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). У захтјеву наводи историјат поступања органа туженог Фонда и нижестепеног суда у предметној правној ствари, у којој је такође Врховни суд Републике Српске донио пресуду број 14 0 У 000511 12 Увп 2 од 03.10.2012. године којом је усвојен његов захтјев за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 14 0 У 000511 11 У 2 од 24.01.2012. године те та пресуда нижестепеног суда преиначена тако да је тужба уважена и поништено раније рјешење туженог од 28.10.2009. године којим је одбијена жалба тужиоца против рјешења првостепеног органа од 09.02.2009. године, којим му је било признато право на исплату старосне пензије почев од 22.08.2006. године у износу од 514,74 КМ, а почев од 01.03.2007. године да пензија износи 704,63 КМ, те од 01.05.2008. године износи 774,62 КМ. Истиче да је у извршењу те пресуде донесено првостепено рјешење од 17.07.2013. године којим му је признато право на исплату старосне пензије почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ мјесечно, са увећањима почев од одговарајућих датума, тако да између осталог од 01.01.2012. године пензија износи 671,19 КМ мјесечно, у вези са чим је првостепени орган утврдио да постоји преплата у исплати пензије у износу од 18.876,58 КМ, што се односи на то да му је тужени због обуставе пензије, већ исплатио износ од 31.888,48 КМ дана 11.08.2013. године, умјесто што му је (како тужени наводи) требао исплатити износ од 13.011,84 КМ. Такво утврђење туженог сматра неправилним, јер му је тужени незаконито обуставио 25 мјесечних пензија, при чему му није рачунао затезне камате на износе пензија које му нису биле исплаћене. Сходно томе, оспорава утврђење туженог да је дужан туженом вратити износ од 18.876,58 КМ, који износ не покрива главницу и камате по основу пензија које му нису биле исплаћене. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда укине и предмет врати нижестепеном суду на поновно одлучивање.

У одговору на захтјев тужени остаје код разлога оспореног акта, наводећи да тужилац занемарију чињеницу да је првостепено рјешење од 09.02.2009. године поништено рјешењем туженог од 25.02.2013. године, а у поступку извршења поменуте пресуде Врховног суда Републике Српске, па како је коначним и правоснажним рјешењем Филијале И.С. од 17.07.2013. године утврђен обим права тужиоцу почев од 23.08.2001. године, што му је утврђен и за период од 01.01.2007. до 31.01.2009. године, тако да је укупно припадајући износ тужиоцу за тај период 13.011,84 КМ (по коначном рјешењу од 17.07.2013. године) а не 18.876,58 КМ (по рјешењу од 09.02.2009. године, које је поништено), а имајући у виду да је тужиоцу грешком исплаћен износ од 32.570,41 КМ са исплатом пензије за јули 2013. године, иако му је требао бити исплаћен износ од 13.693,77 КМ, тужилац је обавезан да туженом Фонду врати износ од 18.876,58 КМ, како је то образложено у оспореном акту. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор туженог на захтјев, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из списка предмета произилази да је тужиоцу рјешењем Филијале туженог у Т. од 21.09.2001. године, признато право на старосну пензију почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ, те рјешењем исте филијале од 09.09.2002. године му признат нови износ пензије од 408,28 КМ мјесечно почев од 01.07.2002. године, након чега му је рјешењем од 01.10.2002. године Филијале И.С. одређена пензија почев од 01.10.2002. године у износу од 396,00 КМ, те од 01.01.2003. године у износу од 390,59 КМ, а од 01.01.2004. године и даље у износу од 385,18 КМ мјесечно, али му је рјешењем исте филијале од 04.07.2006. године престало право на исплату старосне пензије са даном 23.08.2001. године, из разлога што је засновао радни однос 17.11.1992. године у Р.С. и радио до 30.09.2005. године. То рјешење је потврђено рјешењем туженог од 27.04.2007. године, које је поништено пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-У-07-000-095 од 12.03.2008. године. У поновном поступку рјешењем првостепеног органа од 09.02.2009. године, му је признато право на исплату старосне пензије почев од 22.08.2006. године у износу од 514,74 КМ мјесечно, те од 01.03.2007. године у износу од 704,65 КМ, па од 01.05.2008. године у износу од 774,62 КМ, које рјешење је потврђено рјешењем туженог од 28.10.2009. године (одбијањем тужиоачеве жалбе), а након чега му је у поновном поступку рјешењем првостепеног органа од 04.03.2010. године поновно одређена старосна пензија почев од 01.10.2009. године у износу од 774,60 КМ, те од 01.02.2010. у износу од 650,66 КМ, што је потврђено рјешењем туженог од 10.06.2010. године (одбијањем тужиоачеве жалбе), које рјешење је оснажено пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 14 0 У 000511 11 У 2 од 24.01.2012. године, одбијањем тужбе. Међутим, по захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање те пресуде, Врховни суд Републике Српске је поменутом пресудом број 14 0 У 000511 12 Увп 2 од 03.10.2012. године, преиначио наведену пресуду нижестепеног суда, уваживши тужбу и поништивши рјешење туженог, са образложењем да је рјешењем првостепеног органа од 04.07.2006. године тужиоцу обустављена исплата старосне пензије почев од 23.08.2001. године, утврђењем да је у времену од 1992. до 2005. године био у радном односу у Крагујевцу у Републици Србији, па му је право на исплату пензије обустављено на основу одредбе члана 174. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник Републике Српске“ број 32/00 - 118/09), насупротив чему је Врховни суд Републике Српске закључио да како тужилац није засновао радни однос нити је започео обављати самосталну дјелатност на територији БиХ, већ је то учинио на територији Републике Србије, то није било правне могућности обуставити му исплату пензије, јер та правна могућност не постоји ни у смислу одредбе члана 165. тог закона, па се позивање туженог и првостепеног органа на те одредбе закона указује незаконитим.

У поновном поступку, након што је тужени поништио првостепено рјешење од 09.02.2009. године, првостепени орган је рјешењем број ... од 17.07.2013. године тужиоцу признао право на исплату старосне пензије почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ мјесечно, те од 01.09.2001. године у износу од 281,58 КМ, а од 01.10.2001. године у износу од 278,70 КМ, затим од 01.11.2001. године у износу од 282,60 КМ, од 01.12.2001. године у износу од 281,70 КМ, од 01.01.2002. године у износу од 299,76 КМ, од 01.02.2002. године у износу од 308,78 КМ, од 01.03.2002. године у износу од 301,56 КМ, од 01.04.2002. године у износу од 308,78 КМ, од 01.05.2002. године у износу од 315,11 КМ, од 01.06.2002. године у износу од 316,01 КМ, од 01.07.2002. године у износу од 408,27 КМ, од 01.10.2002. године у износу од 436,80 КМ, од 01.01.2003. године у износу од 428,79 КМ, од 01.01.2004. године у износу од 420,77 КМ, од 01.03.2007. године у износу од 576,01 КМ, од 01.05.2008. године у износу од 633,20 КМ, од 01.10.2009. године у износу од 753,81 КМ, од 01.02.2010. године у износу од 633,20 КМ и од 01.01.2012. године у износу од 671,19 КМ мјесечно.

То рјешење првостепеног органа од 17.07.2013. године, постало је коначно и правоснажно у смислу члана 13. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 13/02,87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП), па је потом рјешењем истог органа број РП-96-108/13 од 18.11.2013. године тужиоцу утврђена преплата новчаног примања из ПИО, настала у периоду од 23.08.2001. године до 31.07.2013. године исплаћена тужиоцу у укупном износу од 18.876,64 КМ, сходно чему је тужилац обавезан да тај износ врати туженом Фонду. У образложењу рјешења је наведено да је у извршењу поменуте пресуде Врховног суда Републике Српске, тужиоцу признато право на исплату пензије почев од 23.08.2001. године и одређен му нови износ пензије, те му исплаћена разлика пензије од 31.888,48 КМ, па како приликом обрачуна те разлике нису узете у обзир већ исплаћене пензије за период од 23.08.2001. до 31.12.2006. године у износу од 13.011,90 КМ, закључено је да му је исплаћен неприпадајући износ разлике од 18.876,64 КМ, које рјешење је потврђено рјешењем туженог од 10.02.2014. године, али је то рјешење туженог, уважавањем тужбе поништено пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 14 0 У 002369 14 У од 30.06.2014. године, због повреде поступка из члана 230. став 2. ЗОУП-а јер тужени у том рјешењу није цијенио жалбене наводе изнесене на првостепено рјешење број Рп-96-108/13 од 18.11.2013. године о утврђеној преплати новчаног примања у износу од 18.876,64 КМ.

Поступајући у извршењу те пресуде, тужени је донио предметни оспорени акт, којим је одбио жалбу тужиоца на исто првостепено рјешење, са образложењем да је првостепено рјешење донесено на основу коначног и правоснажног рјешења истог органа од 17.07.2013. године, којим је у извршењу наведене пресуде Врховног суда Републике Српске број 14 0 У 000511 12 Увп 2 од 03.10.2012. године тужиоцу признато право на исплату старосне пензије почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ, уз увећања почев од одговарајућих датума, према износима наведеним у диспозитиву тог рјешења, тако да (између осталог) од 01.01.2012. године пензија износи 671,19 КМ мјесечно, која се усклађује за 1,6% почев од 01.01.2013. године и износи 681,93 КМ, а исплата пензије се врши од 23.08.2001. године. У образложењу оспореног акта је рачунски приказано како је обрачуната разлика у исплаћеним износима, коју разлику је тужилац дужан да врати туженом Фонду, у смислу одредбе члана 161. тачка в) Закона о ПИО, будући да је утврђено да припадајући износ по рјешењу од 17.07.2013. године за период од 01.01.2007. до 31.01.2009. године за који није вршена исплата износи 13.011,84 КМ, а тужиоцу је исплаћен износ од 32.570,41 КМ, који је већи од припадајућег износа за 18.876,64 КМ (32.570,41-13.693,77), тако да је закључено да је тужилац обавезан да тај износ врати туженом Фонду. У погледу жалбеног приговора који се односе на поврат законских затезних камата, тужени је навео да су ти приговори неосновани, позивајући се на одредбу члана 279. став 3. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“ број 29/78 -57/89 и „Сл. гласник Републике Српске број 17/93 -74/04, у даљем тексту: ЗООО) која прописује да на повремена новчана давања тече затезна камата од дана када је суду поднесен захтјев за њену исплату, сходно чему испуњавању захтјева како га је поставио тужилац, нема законског основа, те такође да му није могао бити исплаћен износ од 13.011,84 КМ, јер је тај износ тек утврђен рјешењем од 17.07.2013. године, због чега не постоји доцња, поготову што је рјешење од 09.02.2009. године (по којем тужилац заснива своја потраживања) поништено, а поништавањем рјешења се, у складу са чланом 254. ЗОУП-а, поништавају правне посљедице које је оно произвело.

Разлози оспореног акта су прихваћени побијаном пресудом нижестепеног суда, одбијањем као неосноване тужбе против оспореног акта.

Побијана пресуда је правилна.

Наиме, чланом 161. тачка в) Закона о ПИО је прописано да лице коме је на терет туженог Фонда извршена исплата на коју није имало право по закону, обавезно је да врати туженом Фонду примљени износ ако је примило новчани износ већи од износа који му припада по закону.

Како је коначним и правоснажним рјешењем првостепеног органа од 17.07.2013. године, тужиоцу признато право на исплату старосне пензије почев од 23.08.2001. године у износу од 273,58 КМ мјесечно, па надаље у одговарајућим износима почев од датума наведених у диспозитиву тог рјешења, тако да (између осталог) од 01.02.2010. године пензија износи 633,20 КМ, те од 01.01.2012. године износи 671,19 КМ мјесечно, правилно је рјешењем Филијале И.С. број ... од 18.11.2013. године тужиоцу утврђена преплата новчаног примања из ПИО настала у периоду од 23.08.2001. године до 31.07.2013. године а исплаћена тужиоцу у укупном износу од 18.876,64 КМ, сходно чему је тужилац обавезан да тај износ врати туженом Фонду, будући да му је у извршењу поменуте пресуде Врховног суда Републике Српске признато право на исплату пензије почев од 23.08.2001. године и одређен нови износ пензије, према којем му је исплаћена разлика пензије у износу од 31.888,48 КМ. Како приликом обрачуна те разлике нису узете у обзир већ исплаћене пензије за период од 23.08.2001. до 31.12.2006. године у износу од 13.011,90 КМ, уз увећање за пензију за мјесец јули 2013. године од 681,93 КМ, то је правилно првостепеним рјешењем закључено да је тужиоцу исплаћен неприпадајући износ разлике од 18.876,64 КМ, што је потврђено оспореним актом туженог.

У образложењу оспореног акта је приказано како је обрачуната разлика у исплаћеним износима, коју разлику је тужилац дужан да врати туженом Фонду, према одредби члана 161. тачка в) Закона о ПИО. Стога, како је утврђено да припадајући износ по рјешењу од 17.07.2013. године, за период од 01.01.2007. до 31.01.2009. године за који није вршена исплата, износи 13.011,84 КМ, који износ је увећан за пензију за мјесец јули 2013. године која износи 681,93 КМ, што укупно износи 13.693,77 КМ, те како је тужиоцу стварно исплаћен износ од 32.570,41 КМ, што он не спори, који износ је већи од припадајућег износа за 18.876,64 КМ (32.570,41-13.693,77), правилно је утврђено да је тужилац обавезан да тај износ од 18.876,64 КМ врати туженом Фонду, како је то и констатовано у побијаној пресуди. При томе је тужени дао ваљано образложење у погледу неисплате затезних камата за период у којем је тужиоцу била обустављена пензија, будући да је одредбом члана 279. став 3. ЗООО на коју се тужени позвао, прописано да на повремена новчана давања тече затезна камата од дана када је суду поднесен захтјев за њену исплату, а такође додајући да му није могао бити раније исплаћен износ од 13.011,84 КМ, који је утврђен тек рјешењем од 17.07.2013. године, због чега не постоји доцња, поготову што је рјешење од 09.02.2009. године (на којем тужилац заснива своја потраживања) поништено, а поништавањем рјешења се, у смислу члана 254. ЗОУП-а, поништавају све правне посљедице које је рјешење произвело.

Из изнијетих разлога, по оцјени овог суда, како ни остали наводи тужиоца у предметном захтјеву нису могли утицати на другачије одлучивање, имајући у виду да тужилац у суштини оспорава чињенично утврђење у побијаној пресуди, што не

представља законски разлог за подношење захтјева за ванредно преиспитивање побијане пресуде, у смислу одредбе члана 35. став 2. ЗУС-а према којој се захтјев подноси због повреде закона, другог прописа или општег акта или због повреде прописа о поступку која је могла бити од утицаја на рјешење ствари, произилази да побијаном пресудом није остварен ни један од разлога из наведене одредбе, сходно чему се захтјев одбија као неоснован, на основу одредбе члана 40. став 1. ЗУС-а.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић